

ВІДГУК

офіційного опонента кандидата педагогічних наук

Козій Ольги Михайлівни

**на дисертаційне дослідження Лянь Юйцзінь на тему «Методика
підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до стильової
інтерпретації вокальних творів на основі герменевтичного підходу»,
подане на здобуття ступеня доктора філософії
в галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
зі спеціальності 014 – Середня освіта (Музичне мистецтво)**

Актуальність теми дисертаційної роботи. Професійне становлення музиканта-виконавця неможливе без розуміння стильової інтерпретації вокальних творів. Адже від рівня розуміння художньої концепції, від уяви художнього задуму автора музикантом-виконавцем визначається семантика виконуваної композиції.

Дисертаційне дослідження Лянь Юйцзінь присвячене одній із найбільш складних і водночас актуальних проблем сучасної мистецької педагогіки – формуванню готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до стильової інтерпретації вокальних творів у процесі професійної підготовки.

У роботі коректно визначено актуальні науково-педагогічні суперечності, серед яких ключовою є потреба в забезпеченні процесу підготовки здобувачів музичної освіти до стильової відповідності музично-виконавського втілення вокальних творів; а з іншого боку спостерігається недостатня розробленість педагогічних засобів досягнення готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до стильової інтерпретації та доцільністю включення засобів педагогічної герменевтики у процес підготовки здобувачів музичної освіти до стильової інтерпретації; а з іншого боку спостерігається недостатня теоретична методична розробленість герменевтичного підходу в сфері вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.

Проведений авторкою аналіз процесу зростання популярності герменевтичного підходу серед теоретиків і практиків мистецької освіти, можливості його використання для рішення конкретних проблем у сфері музично-виконавської підготовки засвідчує недостатній рівень теоретичного й методичного опрацювання проблеми й відсутність спроб розроблення цілісної методики застосування герменевтичного підходу в сфері вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, що цілком обґрунтовує вибір теми дослідження та можна стверджувати, що дисертаційна робота Лянь Юйцзінь є актуальним і своєчасним дослідженням.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

На користь актуальності досліджуваної проблеми свідчить те, що базовою основою дослідження став тематичний план науково-досвідної

роботи державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» та становить частину наукової теми «Теорія і методика підготовки майбутніх фахівців мистецького та мистецько-педагогічного профілю в контексті соціокультурної парадигми» (реєстраційний номер 0120U002017).

Тему дисертаційного дослідження затверджено вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» Протокол від 31.10.2019 р. №3 затверджено протоколом № 5 від 31.10.2024 р.

Наукова новизна та практична значущість одержаних результатів

Характеризуючи наукову новизну дослідження, слід відзначити, що автором розкрито сутність феномену стильової інтерпретації вокальних творів як фахової компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва;

вперше теоретично обгрунтовано і практично підтверджено доцільність залучення герменевтичного підходу в процес музично-виконавської підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до стильової інтерпретації вокальних творів;

розроблено модель готовності здобувача освіти до стильової інтерпретації; розроблено і апробовано на практиці методику підготовки до стильової інтерпретації вокального твору;

визначено умови ефективності впровадження запропонованих методів, а саме: селекція творів, призначених для засвоєння в класі вокалу з погляду стильового простору музики; дотримання принципу стимулювання творчості; дії, спрямовані на формування установки сприйняття і оцінювання стилістики твору та його інтерпретації.

Розроблено методику педагогічної діагностики готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до стильової інтерпретації вокальних творів за чотирма критеріями (гностичним, вербально герменевтичним, музично-перформативним, інтенціональним).

У контексті музично-педагогічної методології уточнено поняття стилю інтерпретації, стильової атрибуції, екфразису, конотативного смислу, ліричного героя вокального твору.

Подальшого розвитку отримали уявлення про педагогічну герменевтику, практику інтерпретації музичного твору, стилістику вокальної музики та виконавського мистецтва.

Варто підкреслити й основні здобутки, що визначають **практичне значення дослідження** які можуть бути реалізовані у навчальній, виховній, художньо-просвітницькій, проєктній роботі вчителя ЗЗСО, зокрема у підготовці до самостійного створення власних виконавських версій художніх творів, розв'язанні завдань педагогічної герменевтики, тобто поясненні художньо-образного змісту музичних творів учням загальноосвітньої школи на уроках музичного мистецтва або студентам вокального класу в закладах музично-педагогічної освіти.

Результати дослідження відображено у 4 публікаціях автора, з

яких 1 – у співавторстві. Із них: 3 – у фахових виданнях України, 1 – апробаційного характеру.

Виділимо ще низку переваг дослідження.

По-перше, у дисертації автором визначено поняття стильової інтерпретації музичного твору як втілення в музично-інтонаційній формі, або у формі вербального тексту, або в іншій знаковій формі ідеального звукового образу даного твору, згідно з уявленнями суб'єкта інтерпретації про його стильові властивості та визначено педагогічний смисл поняття стильової інтерпретації як здатність індивіда до створення стилістично регламентованого звукового образу музичного твору і до його реалізації у співі, грі на музичному інструменті чи диригентській діяльності.

Схвальну оцінку заслуговує визначення автором поняття готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до стильової інтерпретації вокальних творів. Дана особистісна якість передбачає поєднання чотирьох вирішальних компонентів, якими є: 1) емпіричні уявлення і теоретичні знання про стилі вокальної музики; 2) уміння музично-виконавської інтерпретації вокального твору; 3) уміння словесної інтерпретації стилістики твору; 4) мотивація дій, спрямованих на пізнання, відтворення і педагогічну актуалізацію стилів вокальної музики в освітньому процесі.

У підрозділі 2.1. Лянь Юйцзінь уточнила поняття герменевтичного підходу у контексті проблеми підготовки готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до стильової інтерпретації музичного твору обґрунтувала і довела методичну ефективність герменевтичного підходу; теоретично обґрунтувала й експериментально перевірила методику підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до стильової інтерпретації вокальних творів на основі герменевтичного підходу;

По-друге, переконливим є твердження автора щодо необхідності впровадження низки педагогічних підходів та принципів задля підвищення ефективності підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до стильової інтерпретації вокальних творів.

Автором встановлено, що герменевтичний підхід обумовлює прийняття низки педагогічних принципів: науковості (наукової достовірності) стильової інтерпретації музичних творів; критичності мислення; толерантності до герменевтичних суджень; наочності, доступності та різноманітності інформації; діалогічності як форми оволодіння знаннями; емоційної насиченості педагогічних дій (с.74).

Наукову цінність представляє поєднання герменевтичного підходу з діяльнісним та культурологічним освітніми підходами, де діяльнісний спонукає застосування принципів: *інтерактивного і проблемного навчання; перманентного моніторингу* процесу підготовки до стильової інтерпретації музичних творів. З культурологічним підходом корелюють принципи *мультикультурності та кроскультурності.*

По-третє, методика має наукову обґрунтованість, забезпечену використанням теоретичних методів системно-структурного аналізу, моделювання, герменевтичного, історичного, типологічного підходів, а також

емпіричними методами педагогічного спостереження, тестування, анкетування, експертної оцінки.

По-четверте, переконливими є представлені дисертантом результати експериментальної перевірки ефективності запропонованої авторської методики, що сприяла досягненню респондентами експериментальної групи більш високих результатів за всіма критеріями.

По-п'яте, заслуговує на схвалення теоретико-допоміжний матеріал, представлений у додатках до дисертації. Відмітимо, що дисертаційна робота добре структурована і відповідає встановленим вимогам щодо оформлення. Стиль викладу в ній наукових положень, матеріалів досліджень, висновків зрозумілий та доступний для сприйняття.

Ознайомлення з текстом дисертації Лянь Юйцзінь дає підстави стверджувати, що дана наукова робота є цілісною, самостійною, завершеною працею, що пройшла належну апробацію та відповідає вимогам, що ставлять МОН України.

У цілому, позитивно оцінюючи наукове та теоретико-практичне значення отриманих результатів, необхідно окреслити певні дискусійні положення щодо змісту роботи, а також висловити окремі побажання:

1. У дисертаційному дослідженні спостерігається недостатня диференціація національно-культурного контексту. Хоча в роботі задекларовано міжкультурний (українсько-китайський) вимір проблеми, специфіка вокальна-стильових традицій Китаю та їх можливий вплив на інтерпретаційні процеси розкриті менш повно порівняно з європейською вокальною традицією.

2. У дисертації задекларовано поєднання герменевтичного, діяльнісного та культурологічного підходів, однак їх ієрархія та міра впливу на конструювання методики не завжди чітко розмежовані. У результаті герменевтичний підхід, заявлений як провідний, подекуди виступає на рівні загального методологічного тла, а не системоутворювального чинника.

3. Незважаючи на ґрунтовний опис комплексу методів і педагогічних умов, у дисертації недостатньо представлено детальні приклади їх реалізації у межах конкретних занять із вокалу (з поурочними або сценарними елементами), що дещо ускладнює відтворюваність запропонованої методики в іншому освітньому середовищі.

4. Запропоновані моделі готовності та стильового простору переважно описуються вербально. Їх подання у вигляді схем, таблиць або діаграм сприяло б кращому усвідомленню логіки дослідження та підвищило б методичну наочність роботи.

Висловлені зауваження і побажання мають рекомендаційний характер, не впливають на загальну позитивну оцінку дослідження та не знижують його теоретичної і практичної значущості.

Висновок.

Враховуючи актуальність дослідженої проблеми, наукову новизну положень дисертаційної роботи, обґрунтованість, достовірність, теоретичну та

практичну значущість отриманих результатів, можна вважати, що дисертація Лянь Юйцзін на тему «Методика підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до стильової інтерпретації вокальних творів на основі герменевтичного підходу» відповідає чинним вимогам п.п. 6, 7, 8, 11 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її автор, Лянь Юйцзін, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка.

Офіційний опонент:

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри музикознавства та
вокально-хорового мистецтва
Уманського державного
педагогічного університету
імені Павла Тичини

Ольга КОЗІЙ

Підпис О.М. Козій засвідчую:
Голова комісії з реорганізації
Уманського державного
Педагогічного університету
імені Павла Тичини

Владлена СОКИРСЬКА